

KOMMUNIKATIONSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 8/2011 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av kollektivtrafiklagen och av 3 och 7 § i lagen om trafikföretagarutbildning för vägtrafik

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 1 november 2011 en proposition med förslag till lagar om ändring av kollektivtrafiklagen och av 3 och 7 § i lagen om trafikföretagarutbildning för vägtrafik (RP 101/2011 rd) till kommunikationsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Tuula Ikonen och konsultativ tjänsteman Hannamari Helke, kommunikationsministeriet
- polisinspektör Jari Pajunen, inrikesministeriet

- direktör Janne Marttinen, Skatteförvaltningen, Enheten för utredning av Grå ekonomi
- projektchef Esa Mannisenmäki, Linja-auto-liitto.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- finansministeriet
- Trafiksäkerhetsverket
- Joensuu stad
- Närings-, trafik- och miljöcentralen i Mellersta Finland
- Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland
- Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry
- Finlands Transport och Logistik SKAL rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att kollektivtrafiklagen och lagen om trafikföretagarutbildning för vägtrafik ändras. I lagarna föreslås bestämmelser om de behöriga myndigheter som avses i Europaparlamentets och rådets förordningar om internationell busstrafik och om trafikidkare samt om annan tillämpning av förordningarna. De centrala bestämmelserna om trafiktillståndssystemet är oförändrade.

Regeringen föreslår också åtgärder för att stoppa den grå ekonomin. Tillståndsmyndighe-

ten ska varje år utifrån uppgifter från olika myndigheter kontrollera om trafikidkaren fortfarande uppfyller villkoren för trafiktillstånd. Därefter ska tillståndsmyndigheten i problemsituationer vidta åtgärder för att återkalla trafiktillståndet. I detta sammanhang kan en kontroll utföras i det berörda företags lokaler. Förslagen baserar sig i huvudsak på nämnda EU-förordningar.

Dessutom föreslår regeringen att kravet på ekonomiska resurser skärps, att näringsförbud beaktas när ett tillstånd återkallas, att kravet på

gott anseende kontrolleras även i fråga om andra personer som arbetar i företaget än enbart trafikansvariga och att den period då man kontrollerar att kravet på gott anseende är uppfyllt förlängs från ett år till två. I propositionen föreslås det vidare att säkerhetskomponenter tas i bruk för kopior av tillstånd för kollektivtrafik samt en möjlighet att tillfälligt återkalla en kopia på grund av en förarens överträdelser.

I propositionen föreslås det ändringar även i de behöriga myndigheternas behörighetsområ-

den. Behörighetsområdet för städerna Björneborg, Joensuu, Jyväskylä, Kuopio och Åbo utvidgas så att städerna blir regionala behöriga myndigheter. Behörighetsområdet för Samkommunen Helsingforsregionens trafik utvidgas.

Lagarna avses träda i kraft den 4 december 2011. De ändringar som gäller de behöriga myndigheterna avses emellertid träda i kraft den 1 januari 2012, med undantag för ändringen av behörighetsområdet för Björneborgs stad, som avses träda i kraft den 1 juli 2012.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Sammantaget sett anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande kommentarer och ändringsförslag.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1071/2009 om gemensamma regler beträffande de villkor som ska uppfyllas av personer som bedriver yrkesmässig trafik och om upphävande av rådets direktiv 96/26/EG, nedan EU:s förordning om trafikidkare, och förordning (EG) nr 1073/2009 om gemensamma regler för tillträde till den internationella marknaden för persontransporter med buss och om ändring av förordning (EG) nr 561/2006, nedan EU:s förordning om internationell busstrafik, träder i kraft den 4 december 2011. Under sakkunnigutfrågningen lades fram flera förbättringsförslag som utskottet anser vara bra men som regeringen måste undersöka närmare. I praktiken sätter förordningarnas ikraftträdande och behovet att behandla kollektivtrafik- och gemenskapstillstånd enligt dem en tidsgräns för behandlingen av propositionen.

Riksdagen fattade senast i februari 2011 beslut om åtgärder mot svart ekonomi utifrån revisionsutskottets betänkande ReUB 9/2010 rd. Åsikten är att det krävs omfattande, mot olika näringar riktade insatser i kampen mot svart ekonomi. Utskottets bedömning är att de föreslagna ändringarna pekar i rätt riktning och stärker tillståndsmyndigheternas möjligheter att reagera på

och ingripa i fenomen inom den svarta ekonomin. En effektiv myndighetstillsyn motverkar förekomsten av svart ekonomi och stärker tilltron till konkurrensneutralitet inom de olika sektorerna. Utskottet ser det som nödvändigt att arbetet på att vidareutveckla insatserna mot svart ekonomi fortsätter 2012.

Utvecklingsförslag. Från sakkunnighåll har det framhållits att tillståndsmyndigheterna bör ges större möjligheter att hindra bl.a. företag med kort livslängd eller bulvanegenskaper att etablera sig i branschen. För att kunna upptäcka oegentligheter behövs det tillräcklig information om huruvida offentligrättsliga avgifter betalts och lagfästa skyldigheter fullgjort samt huruvida skatter betalts och skattedeklaration lämnats in. I tillståndsprövningen bör ingå möjligheten att göra en allsidig bedömning av juridiska personers och ansvarspersoners goda anseende och lämplighet i anslutning till ansökningsförfarandet.

Under sakkunnigutfrågningen framhölls det att kravet på gott anseende bör utsträckas till att gälla alla organisationsanknutna personer exempelvis i överensstämmelse med definitionen på organisationsanknuten person i 2 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010). En sådan utvidgning skulle dock leda till att arbetet hopar sig hos tillståndsmyndigheten till den grad att myndigheten inte klarar av att identifiera svårare problem och reage-

ra på dem med den snabbhet som behövs. Däremot är utgångsläget för en partiell utvidgning bättre, i det fall att Enheten för utredning av grå ekonomi tilläts utarbeta fullgöranderapporter och på så vis underlätta för tillståndsmyndigheten. Men det kräver ändringar i lagstiftningen om enheten.

Under sakkunnigutfrågningen poängterades det också att informationsutbytet mellan myndigheterna måste breddas genom att göra bestämmelserna om detta dubbelriktade. Det betyder dels att en myndighet skulle ges rätt att av en annan myndighet få sekretessbelagda myndighetsuppgifter för egna uppdrag, dels att en myndighet på eget initiativ kan informera en annan myndighet om sådant som den varseblivit i sin egen verksamhet och som kan vara relevant i den andra myndighetens arbete. Också det här kräver reglering på lagnivå och fortsatt beredning.

Ett ytterligare förslag var att man i bedömningen av de sökandes goda anseende också ska ta hänsyn till om det finns utestående löner och om det finns behov att förhindra att samma personer efter att företaget gått i konkurs fortsätter med samma verksamhet.

De ovan relaterade utvecklingsförslagen bör lämpligen beaktas i den fortsatta beredning, menar utskottet. Det är också viktigt att myndigheterna faktiskt kan fullfölja sitt lagfästa kontrolluppdrag. Kontrollmyndigheterna måste ha den personal som behövs för att klara av den ökade arbetsbördan och garantier måste finnas för att den datatekniska utrustning och de informationsregister som behövs för kontrollen fungerar. Utskottet inskräpper vikten av att myndigheterna utbyter information och att man ger akt på hur detta fungerar i praktiken och snabbt löser eventuella problem.

Detaljmotivering

15 §. Behöriga myndigheter enligt EU:s förordning om internationell busstrafik. I 1 mom. anges vilka myndigheter som är behöriga enligt EU:s förordning om internationell busstrafik, bland dem de behöriga närings-, trafik- och miljöcentralerna. Behörig närings-, trafik- och mil-

jöcentral är enligt 2 mom. närings-, trafik- och miljöcentralen på den ort där sökanden har sitt faktiska och fasta driftsställe. Den centralen är behörig att bevilja ett gemenskapstillstånd. I 10 § i den gällande lagen står det att kollektivtrafiktillstånd beviljas av den närings-, trafik- och miljöcentral där sökanden har sin hemort. Med erhållen information som hållpunkt anser utskottet att sökanden rimligtvis bör få båda tillstånden från samma närings-, trafik- och miljöcentral. Utskottet föreslår att 2 mom. ändras så att den behöriga central som avses i 1 mom. är den närings-, trafik- och miljöcentral där sökanden har sin hemort.

30 b §. Företag med högre risk. Paragrafen anger vad som avses med företag med högre risk. Där hänvisas till de föreslagna 20 och 20 a § med sina separata bestämmelser för fysiska respektive juridiska personer när det gäller gärningar och omständigheter som relaterar till gott anseende. I bedömningen av om tillståndshavaren är ett företag med högre risk enligt 30 b § utgår man från antalet gärningar som nämns i 20 och 20 a §, inte från hur många straff som dömts ut med anledning av dem. För att tydliggöra detta föreslår utskottet en ändring av paragrafens lydelse.

31 §. Återkallande av kollektivtrafiktillstånd och en persons olämplighet för yrket. I 1 mom. sägs det bl.a. att närings-, trafik- och miljöcentralen ska återkalla ett kollektivtrafiktillstånd, om tillståndshavaren inte längre uppfyller förutsättningarna för beviljande av tillstånd enligt 19 § 1 mom. 2 eller 5 punkten eller om tillståndshavaren har meddelats näringsförbud eller tillfälligt näringsförbud. Utgående från erhållen information föreslår utskottet att omnämmandet om näringsförbud och tillfälligt näringsförbud stryks, eftersom båda redan nämns i 19 § 1 mom. 5 punkten.

58 §. Rätt att få registeruppgifter och andra kontrolluppgifter. I 1 mom. finns bestämmelser om närings-, trafik- och miljöcentralers rätt att trots sekretessbestämmelserna få uppgifter ur olika register. Grundlagsutskottet har i sin praxis an-

sett att överlåtelse av sekretessbelagda uppgifter kan tillåtas i lag, om uppgifterna är nödvändiga för att myndigheten ska kunna utföra sina uppgifter. När utgifterna räknats upp i lagen så uttömmande det låter sig göra, kan överlåtelsen även gälla uppgifter som behövs för ett visst ändamål (GrUU 14/2002 rd). Kommunikationsutskottet föreslår därför den ändringen i 1 mom. att uppgifterna ska vara nödvändiga för det givna syftet.

I 2 mom. regleras rätten att trots sekretessbestämmelserna få kontrolluppgifter från andra kontrollmyndigheter. Med hänvisning till kommentaren ovan föreslår utskottet att momenten

ändras så att uppgifterna om företagskontroller som gäller kollektivtrafiktillståndshavare ska vara nödvändiga för den kontroll som avses i artikel 12 i EU:s förordning om trafikidkare.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslag 2 utan ändringar och

godkänner lagförslag 1 med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av kollektivtrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i kollektivtrafiklagen (869/2009) 2 § 7 punkten samt 16, 25, 26, 50 och 51 §, av dem 16 och 51 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1694/2009 samt 25 och 50 § sådana de lyder i lag 1694/2009,

ändras 2 § 6, 8 och 10 punkten, 8 § 1 mom., 9 § 1 och 2 mom., 11 §, 12 § 2 och 3 mom., 15 och 19—21 §, 30 § 1 mom., 31, 33 och 35 §, 53 § 3 mom., 54 §, 56 § 1 mom. och 58 §,

av dem 11 och 20 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 1694/2009, 12 § 2 och 3 mom. samt 15 § sådana de lyder i lag 1007/2010, 19 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1007/2010 samt 31 och 58 § sådana de lyder i lag 1694/2009, samt

fogas till lagen nya 14 a, 20 a, 30 a—30 c och 34 a § som följer:

2, 8, 9, 11, 12 och 14 a §
(Som i RP)

15 §

Behöriga myndigheter enligt EU:s förordning om internationell busstrafik

(1 mom. som i RP)

Den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen (*utesl.*) där sökanden har *sin hemort* är be-

hörig att bevilja ett gemenskapstillstånd enligt artikel 4 i den förordning som nämns i 1 mom., att återkalla tillståndet enligt artiklarna 21, 22.1 eller 22.3—22.5, att ålägga sanktioner mot trafikidkare som är hemmahörande i en annan medlemsstat enligt artikel 23.2 samt registrera uppgifter i det nationella elektroniska registret över trafikidkare enligt artikel 24. På Åland sköts dessa uppgifter av Statens ämbetsverk på Åland.

(3 mom. som i RP)

19, 20, 20 a, 21, 30 och 30 a §
(Som i RP)

30 b §

Företag med högre risk

Som företag med högre risk betraktas en tillståndshavare som har dömts till (*utesl.*) straff eller påförts (*utesl.*) sanktioner för sådana brott eller förseelser som anges i 20 § 1 mom. eller 20 a § 1 mom. 1 punkten och gärningarnas antal motsvarar det som anges i lagrummen. Det samma gäller en tillståndshavare vars trafikansvarige, verkställande direktör eller ansvarig bolagsman har dömts till (*utesl.*) straff eller påförts (*utesl.*) sanktioner för sådana brott eller förseelser som anges i 20 § 1 mom. och gärningarnas antal motsvarar det som anges i lagrummet.

(2 mom. som i RP)

30 c §
(Som i RP)

31 §

Återkallande av kollektivtrafiktillstånd och en persons olämplighet för yrket

Utöver vad som bestäms i artikel 13 i EU:s förordning om trafikidkare ska en behörig närings-, trafik- och miljöcentral enligt 11 § 1 mom. för viss tid eller permanent återkalla ett kollektivtrafiktillstånd och dess styrka kopior, om tillståndshavaren begär det eller om tillståndshavaren inte längre uppfyller förutsättningarna för beviljande av tillstånd enligt 19 § 1 mom. 2 eller 5 punkten (*utesl.*). Centralen ska också för viss tid eller permanent återkalla ett kollektivtrafiktillstånd och dess styrka kopior, om tillståndshavaren vid bedrivande av trafik har tillåtit att en person som meddelats näringsförbud eller tillfälligt näringsförbud handlar i strid med förbudet i 4 eller 11 § i lagen om näringsförbud (1059/1985).

(2—4 mom. som i RP)

33, 34 a, 35, 53, 54 och 56 §
(Som i RP)

58 §

Rätt att få registeruppgifter och andra kontrolluppgifter

Den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att trots sekretessbestämmelserna få uppgifter ur straffregistret, bötesregistret, fordonstrafikregistret, utskökningsregistret, näringsförbudsregistret och skatteförvaltningens data-system om dem som ansöker om kollektivtrafiktillstånd, innehavare av kollektivtrafiktillstånd, trafikansvariga samt företagets verkställande direktör och ansvariga bolagsmän som är nödvändiga för behandlingen av ärenden som gäller beviljande av kollektivtrafiktillstånd och i artikel 4 i EU:s förordning om internationell busstrafik avsedda gemenskapstillstånd, kontroll av förutsättningarna för beviljande av tillstånd, återkallande av tillstånd, varningar, i artikel 14 i EU:s förordning om trafikidkare avsedda personers olämplighet samt för återlämnande av den säkerhet som ställts för att visa trafikidkarens solvens.

Den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen har rätt att trots sekretessbestämmelserna få uppgifter av polisen, Skatteförvaltningen, tullverket, arbetarskyddsförvaltningen och Trafiksäkerhetsverket om företagskontroller som gäller dem som innehar kollektivtrafiktillstånd när de är nödvändiga för genomförande av den kontroll som avses i artikel 12 i EU:s förordning om trafikidkare samt andra uppgifter som är nödvändiga för att bedöma om förutsättningarna enligt 19 § för beviljande av kollektivtrafiktillstånd uppfylls (*utesl.*).

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

KoUB 8/2011 rd — RP 101/2011 rd

Helsingfors den 18 november 2011

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Arto Satonen /saml
vordf. Osmo Kokko /saf
medl. Mikko Alatalo /cent
Thomas Blomqvist /sv
Ari Jalonen /saf
Merja Kuusisto /sd
Suna Kymäläinen /sd

Johanna Ojala-Niemelä /sd
Raimo Piirainen /sd
Eila Tiainen /vänst
Ari Torniainen /cent
Oras Tynkkynen /gröna
Mirja Vehkaperä /cent
ers. Heikki Autto /saml (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Kaj Laine.